

НАЦІОНАЛЬНИЙ ЮРИДИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ЯРОСЛАВА МУДРОГО

АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ ЗАХИСТУ ПРАВ ГРОМАДЯН УКРАЇНИ НА ПРАЦЮ ТА СОЦІАЛЬНИЙ ЗАХИСТ НА ШЛЯХУ ДО ЄВРОІНТЕГРАЦІЇ

Тези доповідей і наукових повідомлень учасників
XII Міжнародної науково-практичної конференції

(м. Харків, 7 жовтня 2022 р.)

За редакцією *О. Г. Середи*

Харків
2022

Укладачі:

О. Г. Серета – докторка юридичних наук, професорка;

О. М. Ярошенко – доктор юридичних наук, професор;

О. В. Соловйов – кандидат юридичних наук, доцент

*(кафедра трудового права Національного юридичного університету
імені Ярослава Мудрого)*

Актуальні проблеми захисту прав громадян України на працю та соціальний захист на шляху до Євроінтеграції : тези доп. та наук. повідомл. учасників XII Міжнар. наук.-практ. конф. (м. Харків, 7 жовт. 2022 р.) / уклад. О. Г. Серета, О. М. Ярошенко, О. В. Соловйов; за ред. О. Г. Середи. Харків, 2022. 430 с.

У збірнику вміщено тексти наукових доповідей і повідомлень, присвячених актуальним науковим і практичним проблемам регулювання відносин у сфері праці і соціального забезпечення та розвитку законодавства в указаній царині.

Тексти доповідей і повідомлень друкуються мовою оригіналу, в авторській редакції.

УДК 349.2:331.4:339.92

© Національний юридичний університет
імені Ярослава Мудрого, 2022

© Серета О. Г., Ярошенко О. М.,
Соловйов О. В., укладання, 2022

Зміст

<i>Yaroshenko Oleg,</i>	
COMBATING ILLEGAL EMPLOYMENT IN THE MEMBER STATES OF THE EUROPEAN UNION	10
<i>Амелічева Л. П.,</i>	
ПРАВОВЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ СОЦІАЛЬНОЇ РЕАБІЛІТАЦІЇ ДІТЕЙ, ЯКІ ПОСТРАЖДАЛИ ВНАСЛІДОК ВОЄННИХ ДІЙ ТА ЗБРОЙНИХ КОНФЛІКТІВ	15
<i>Бориченко К. В.,</i>	
ЩОДО ЮРИДИЧНОЇ ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ У СФЕРІ СОЦІАЛЬНОГО ЗАХИСТУ НАСЕЛЕННЯ.....	21
<i>Бурак В. Я.,</i>	
ОСОБЛИВОСТІ ТРУДОВОГО ДОГОВОРУ ПРО ДИСТАНЦІЙНУ РОБОТУ	27
<i>Вакарюк Л. В.,</i>	
ПРАКТИКА ЄСПЛ В КОНТЕКСТІ ПОПЕРЕДЖЕННЯ РАБСТВА ТА ПРИМУСОВОЇ ПРАЦІ ЯК СТАНДАРТ ЗАХИСТУ ТРУДОВИХ ПРАВ.....	32
<i>Вшиновецька С. В.,</i>	
ВЧИНЕННЯ ПРАЦІВНИКОМ, ЯКИЙ ВИКОНУЄ ВИХОВНІ ФУНКЦІЇ, АМОРАЛЬНОГО ПРОСТУПКУ: ПРОБЛЕМНІ АСПЕКТИ	37
<i>Гаращенко Л. П.,</i>	
ОКРЕМІ ПИТАННЯ ДОТРИМАННЯ ГАРАНТІЙ, ПЕРЕДБАЧЕНИХ Ч. 3 СТ. 119 КЗПП УКРАЇНИ, В КОНТЕКСТІ ПРИЙНЯТТЯ ЗАКОНУ № 2352.....	42
<i>Гетьманцева Н. Д.,</i>	
ПРОБЛЕМА ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЗАХИСТУ ПРАЦІВНИКІВ ПРИ ПРИЙНЯТТІ НА РОБОТУ	46
<i>Жернаков В. В.,</i>	
ПРОБЛЕМИ УДОСКОНАЛЕННЯ ЗАКОНОДАВСТВА З ПРАВ ЛЮДИНИ У СФЕРІ ПРАЦІ В УМОВАХ ЄВРОІНТЕГРАЦІЇ	51
<i>Коваленко О. О.,</i>	
ПРОБЛЕМИ РЕАЛІЗАЦІЇ ПРАВА НА ВІДПУСКУ ЯК СКЛАДОВОЇ ГІДНОЇ ПРАЦІ В УМОВАХ РЕЖИМУ ВОЄННОГО СТАНУ ТА ЄВРОІНТЕГРАЦІЇ УКРАЇНИ	57
<i>Колеснік Т. В.,</i>	
ПРИЗУПИНЕННЯ ДІЇ ТРУДОВОГО ДОГОВОРУ: АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ	61
<i>Костюченко О. Є.,</i>	
МЕДІАЦІЯ ЯК ДОГОВІРНА ФОРМА ЗАХИСТУ ТРУДОВИХ ПРАВ ПРАЦІВНИКА	66
<i>Купіна Л. Ф.,</i>	
ПСИХОЛОГІЧНІ АСПЕКТИ СОЦІАЛЬНОЇ ЕФЕКТИВНОСТІ НОРМ ТРУДОВОГО ПРАВА	70
<i>Мельник К. Ю.,</i>	
ОКРЕМІ ПРОБЛЕМИ ЗМІСТУ ЗАКОНОПРОЕКТУ ПРО БЕЗПЕКУ ТА ЗДОРОВ'Я ПРАЦІВНИКІВ НА РОБОТІ.....	74
<i>Москаленко О. В.,</i>	
ДО ПИТАННЯ СОЦІАЛЬНОГО ЗАХИСТУ НАСЕЛЕННЯ	79

<i>Подорожній Є. Ю.,</i>	
ПРОБЛЕМИ ОПЛАТИ ПРАЦІ ПРАЦІВНИКІВ В РЕАЛІЯХ СЬОГОДЕННЯ	82
<i>Середа О. Г.,</i>	
ДЕЯКІ ПИТАННЯ РОЗШИРЕННЯ ДОГОВІРНОГО РЕГУЛЮВАННЯ ТРУДОВИХ ВІДНОСИН	86
<i>Синчук С. М.,</i>	
ПРОФЕСІЙНА КВАЛІФІКАЦІЯ ВИМУШЕНО ПЕРЕМІЩЕНИХ ОСІБ З УКРАЇНИ: ДО ПИТАННЯ ВИЗНАННЯ ДЕРЖАВАМИ-ЧЛЕНАМИ ЄС	91
<i>Сімутіна Я. В.,</i>	
ТРУДОВІ ДОГОВОРИ З НЕФІКСОВАНИМ РОБОЧИМ ЧАСОМ: ДОСВІД ВЕЛИКОЇ БРИТАНІЇ ТА ПЕРСПЕКТИВИ ЇХ ЗАСТОСУВАННЯ В УКРАЇНІ.....	96
<i>Чанишева Г. І.,</i>	
ОСНОВНІ НАПРЯМИ РЕФОРМУВАННЯ ТРУДОВОГО ЗАКОНОДАВСТВА В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ	102
<i>Шумило М. М.,</i>	
ВТРАТА ДОВІРИ ДО ПРАЦІВНИКА, ЯКИЙ ОБСЛУГОВУЄ КУЛЬТУРНІ ЦІННОСТІ, ЯК ПІДСТАВА ДЛЯ ЗВІЛЬНЕННЯ.....	108
<i>Юровська В. В.,</i>	
ЩОДО ПРОЕКТУ ЗАКОНУ «ПРО КАЗНАЧЕЙСЬКИЙ ПЕНСІЙНИЙ ПЛАН».....	113
<i>Яковлев О. А.,</i>	
ТЕОРЕТИКО-ПРАВОВІ АСПЕКТИ РЕГУЛЮВАННЯ ФРІЛАНСУ ЯК ОСОБЛИВОЇ ФОРМИ ОРГАНІЗАЦІЇ ПРАЦІ.....	118
<i>Яковлева Г. О.,</i>	
ДО ПРОБЛЕМАТИКИ СОЦІАЛЬНОГО ЗАХИСТУ ВНУТРІШНЬО ПЕРЕМІЩЕНИХ ОСІБ.....	121
<i>Giovanni Gaudio,</i>	
LITIGATING THE ALGORITHMIC BOSS: AN ATTRACTIVE STRATEGY FOR TRADE UNIONS?	125
<i>Lara V. V.,</i>	
LABOUR RIGHTS IN THE EU-UKRAINE ASSOCIATION AGREEMENT: QUO VADIS, UKRAINE?	126
<i>Бурка А. В.,</i>	
ГЕНДЕРНИЙ РОЗРИВ В ОПЛАТІ ПРАЦІ.	127
<i>Бурнягіна Ю. М.,</i>	
ДО ПИТАННЯ СПРОЩЕНОГО РЕЖИМУ РЕГУЛЮВАННЯ ТРУДОВИХ ВІДНОСИН В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ	132
<i>Встухова І. А.,</i>	
ДО ПОНЯТТЯ ТА ЗМІСТУ ОКРЕМИХ ТЕРМІНІВ КОДЕКСУ ЗАКОНІВ ПРО ПРАЦЮ УКРАЇНИ.....	136
<i>Галкіна Н. М.,</i>	
ТРУДОВІ ДОГОВОРИ З НЕФІКСОВАНИМ РОБОЧИМ ЧАСОМ	142
<i>Головань Т. Г.,</i>	
ЕФЕКТИВНІСТЬ СОЦІАЛЬНОГО ДІАЛОГУ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ	146

<i>Гоц-Яковлева О. В.,</i>	ОСОБИ З ІНВАЛІДНІСТЮ: ЗАХИЩАТИ ЧИ ЗАБЕЗПЕЧИТИ РІВНІ МОЖЛИВОСТІ?	150
<i>Гудзь А. О.,</i>	СОЦІАЛЬНЕ ПІДПРИЄМНИЦТВО ЯК ІНСТРУМЕНТ ПІДТРИМКИ НАСЕЛЕННЯ В РАМКАХ НЕДЕРЖАВНОГО СОЦІАЛЬНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ УКРАЇНИ	153
<i>Дита О. О.,</i>	SEVERANCE PAY, AS PROPERTY GUARANTEES FOR EMPLOYEES WHO ARE SUBJECT TO DISMISSAL UNDER CLAUSE 6 OF ART. 40 OF THE LABOR CODE OF UKRAINE	158
<i>Зенін А. П.,</i>	ОСОБЛИВОСТІ ПРАВООХОРОННОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ЩОДО ЗАХИСТУ ПРАВ ГРОМАДЯН В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ ТА ВОЄННОЇ АГРЕСІЇ.....	161
<i>Зіноватна І. В., Зіноватний В. В.,</i>	ПРО ДЕЯКІ ПИТАННЯ ОПТИМІЗАЦІЇ ТРУДОВИХ ВІДНОСИН.....	167
<i>Kolosov Illia,</i>	IMPACT OF UN ON MEDICALLY-LABOUR RELATIONS' LEGAL ADJUSTMENT	171
<i>Кононенко В. А.,</i>	АНАЛІЗ ДЕРЖАВНИХ ГАРАНТІЙ НАУКОВО-ПЕДАГОГІЧНИХ ПРАЦІВНИКІВ, ПРИЗВАНИХ НА ВІЙСЬКОВУ СЛУЖБУ ПІД ЧАС МОБІЛІЗАЦІЇ.....	176
<i>Конопельцева О. О.,</i>	АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ ЗАКОНОДАВЧОГО РЕГУЛЮВАННЯ КОНФІДЕНЦІЙНОЇ ІНФОРМАЦІЇ.....	181
<i>Кравцов Д. М.,</i>	ОСОБЛИВОСТІ ЗВІЛЬНЕННЯ ЗА ПРОГУЛ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ.	185
<i>Красюк Т. В.,</i>	ДЕЯКІ ОСОБЛИВОСТІ ПРАВОВОГО МЕХАНІЗМУ НАДАННЯ ТА СКАСУВАННЯ ДОПУСКУ ДО ДЕРЖАВНОЇ ТАЄМНИЦІ	190
<i>Лайков С. М., Клочко Г. С.,</i>	ЩОДО ОКРЕМИХ АСПЕКТІВ ВИЗНАЧЕННЯ СТОРІН В КОЛЕКТИВНИХ ТРУДОВИХ СПОРАХ (КОНФЛІКТАХ).....	195
<i>Луценко О. Є.,</i>	НАРИС ПРО ПЕРСПЕКТИВИ ПОШИРЕННЯ СФЕРИ ДІЇ ТРУДОВОГО ПРАВА НА ІТ СПЕЦІАЛІСТІВ... ..	198
<i>Наньєва М. І.,</i>	МЕДІАЦІЯ ЯК АЛЬТЕРНАТИВНА ФОРМА ЗАХИСТУ ТРУДОВИХ ПРАВ ПРАЦІВНИКІВ: ЗАРУБІЖНИЙ ДОСВІД.....	203
<i>Орлова Н. Г.,</i>	ДО ПИТАННЯ ПРО ВІДСТОРОНЕННЯ ВІД РОБОТИ У ЗВ'ЯЗКУ ІЗ ВІДМОВОЮ АБО УХИЛЕННЯМ ВІД ПРОФІЛАКТИЧНИХ ЩЕПЛЕНЬ ПРОТИ COVID-19.....	207
<i>Орловський О. Я.,</i>	ГЕНЕЗА ПРАВА ЛЮДИНИ НА ГІДНЕ ЖИТТЯ ЯК СОЦІАЛЬНОЇ ЦІННОСТІ.....	213
<i>Подорожній А. Ю.,</i>	ОСОБЛИВОСТІ ПРИЗУПИНЕННЯ ДІЇ ТРУДОВОГО ДОГОВОРУ В СУЧАСНИХ УМОВАХ	216

<i>Пожарова О. В.,</i>	ЮРИДИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ОХОРОНИ ПРАЦІ МОЛОДІ	220
<i>Свічкарьова Я. В.,</i>	ТРУДОВИЙ ДОГОВІР З НЕФІКСОВАНИМ РОБОЧИМ ЧАСОМ: КОМПЕНСАЦІЯ ПРАЦІВНИКУ ЗА СКАСОВАНЕ РОБОЧЕ ЗАВДАННЯ.....	223
<i>Сидоренко А. С.,</i>	ПОСТКОВІДНЕ ВІДНОВЛЕННЯ ПРАЦЕЗДАТНОСТІ ТА РЕАЛІЗАЦІЯ ПРАВА НА ПРАЦЮ	227
<i>Сільченко С. О.,</i>	ЧИ МАТИМЕ УСПІХ РЕФОРМА ТРУДОВОГО ЗАКОНОДАВСТВА В УМОВАХ ВІЙНИ?	231
<i>Смолярова М. Л.,</i>	АДАПТАЦІЯ ТРУДОВОГО ЗАКОНОДАВСТВА УКРАЇНИ У СФЕРІ СТИМУЛЮВАННЯ СУБ'ЄКТІВ ТРУДОВИХ ПРАВОВІДНОСИН ДО ЗАКОНОДАВСТВА ЄВРОПЕЙСЬКОГО СОЮЗУ	236
<i>Соловійов О. В.,</i>	ЩОДО ОСОБЛИВОСТЕЙ ОБЛІКУ РОБОЧОГО ЧАСУ СУДДІВ	238
<i>Стасів О. В.,</i>	ОСОБЛИВОСТІ ОПЛАТИ ПРАЦІ ПРАЦІВНИКІВ, ЯКІ ПРАЦЮЮТЬ ЗА ТРУДОВИМ ДОГОВОРОМ З НЕФІКСОВАНИМ РОБОЧИМ ЧАСОМ.....	243
<i>Тарасенко В. С.,</i>	УМОВИ НАДАННЯ ВІДПУСТКИ БЕЗ ЗБЕРЕЖЕННЯ ЗАРОБІТНОЇ ПЛАТИ ПРАЦІВНИКАМ, ЯКІ Є ВНУТРІШНЬО ПЕРЕМІЩЕНИМИ ОСОБАМИ АБО ВИЇХАЛИ ЗА КОРДОН	245
<i>Трунова Г. А.,</i>	ЦИФРОВІЗАЦІЇ У СФЕРІ СОЦІАЛЬНОГО ЗАХИСТУ	248
<i>Щукін О. С.,</i>	ДЕЯКІ ПРАКТИЧНІ АСПЕКТИ ЗВІЛЬНЕННЯ ПРАЦІВНИКІВ ЗА П.8-3 КОДЕКСУ ЗАКОНІВ ПРО ПРАЦЮ УКРАЇНИ.....	251
<i>Юзько Т. М.,</i>	ТЕОРЕТИКО-ПРАВОВІ АСПЕКТИ СОЦІАЛЬНОГО ЗАХИСТУ ПРАВ МОЛОДІ В УКРАЇНІ	255
<i>Юшко А. М.,</i>	ДО ПИТАННЯ ПРО НОВІ ПІДСТАВИ ПРИПИНЕННЯ ТРУДОВОГО ДОГОВОРУ	259
<i>Власенко М. В.,</i>	ЩОДО ОСОБЛИВОСТЕЙ ВИПЛАТИ СУДДІВСЬКОЇ ВІНАГОРОДИ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ ЯК РІЗНОВИДУ СОЦІАЛЬНОЇ ГАРАНТІЇ НА ЧАС ВИКОНАННЯ ДЕРЖАВНИХ АБО ГРОМАДСЬКИХ ОБОВ'ЯЗКІВ	263
<i>Гаврилюк Ю. М.,</i>	СОЦІАЛЬНА ПОСЛУГА ПСИХОЛОГІЧНОЇ ДОПОМОГИ: ПРАВОВІ ПРОБЛЕМИ НАДАННЯ	267
<i>Галузінський Н. О.,</i>	«ЮРИДИЧНА ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ У СФЕРІ СОЦІАЛЬНОГО ЗАХИСТУ НАСЕЛЕННЯ», «ЮРИДИЧНА ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ У ПРАВІ СОЦІАЛЬНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ»: СПІВВІДНОШЕННЯ ПОНЯТЬ	273
<i>Галушко О.І.,</i>	ПРИНЦИП ГУМАНІЗМУ ТА ЙОГО ВТІЛЕННЯ У ПРАВІ СОЦІАЛЬНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ	278

<i>Гафич О. І.,</i>	ДО ПИТАННЯ ЗМІН РЕГУЛЮВАННЯ ГНУЧКОГО РЕЖИМУ РОБОЧОГО ЧАСУ В УМОВАХ РЕФОРМИ ТРУДОВОГО ЗАКОНОДАВСТВА	282
<i>Гелашивілі А. Г.,</i>	ДЕРЖАВНА ДОПОМОГА ДІТЯМ ПІД ЧАС ВОЄННОГО СТАНУ	285
<i>Дегтярьова В. О.</i>	ЩОДО ОКРЕМИХ АСПЕКТІВ СТИМУЛЮВАННЯ ПРАЦІ НАУКОВО-ПЕДАГОГІЧНИХ ПРАЦІВНИКІВ ЗАКЛАДІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ	287
<i>Дем'яненко Е. О.,</i>	ПРАВОВЕ РЕГУЛЮВАННЯ ДИСКРИМІНАЦІЇ ЗА ВІКОМ В УКРАЇНІ ТА СВІТІ	292
<i>Заїка Д. І.,</i>	ДО ПИТАННЯ ГАРАНТІЙНИХ І КОМПЕНСАЦІЙНИХ ВИПЛАТ ПРАЦІВНИКАМ ІТ-СФЕРИ ПІД ЧАС ДІЇ РЕЖИМУ ВОЄННОГО СТАНУ	297
<i>Савчук С. П.,</i>	ПРАВОВЕ РЕГУЛЮВАННЯ ДИСТАНЦІЙНОЇ ТА НАДОМНОЇ РОБОТИ ЗА ЗАКОНОДАВСТВОМ ОКРЕМИХ ЗАРУБІЖНИХ КРАЇН	301
<i>Свистунова О. В.,</i>	МІЖНАРОДНО-ПРАВОВІ СТАНДАРТИ СОЦІАЛЬНОГО ЗАХИСТУ	306

СТУДЕНТСЬКА НАУКА

<i>Бокатова А. А.,</i>	ОКРЕМІ ПРАВОВІ ПИТАННЯ ПРИЗУПИНЕННЯ ДІЇ ТРУДОВОГО ДОГОВОРУ	309
<i>Бухова Д. М.,</i>	ДЕЯКІ ОСОБЛИВОСТІ ПРАВОВОГО РЕГУЛЮВАННЯ ТРУДОВИХ ВІДНОСИН В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ	312
<i>Вергелес О. О.,</i>	ВІДМОВА У ПРИЙНЯТТІ НА РОБОТУ ПРАЦІВНИКА ЗА СТАТЕВОЮ ОЗНАКОЮ	314
<i>Гарницька А. О.,</i>	ДЕЯКІ ПРОБЛЕМИ ДОТРИМАННЯ ТРУДОВИХ ПРАВ ГРОМАДЯН В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ	318
<i>Геркулєнко Т. С.,</i>	ВИКЛИКИ ТРУДОВОГО ПРАВА ПІД ЧАС ПРОЦЕСУ ІНТЕГРАЦІЇ ДО ЄВРОПЕЙСЬКОГО СОЮЗУ	320
<i>Гроза Д. В.,</i>	ДЕЯКІ ПИТАННЯ ВРЕГУЛЮВАННЯ ТРУДОВИХ СПОРІВ ШЛЯХОМ МЕДІАЦІЇ	323
<i>Гусейнова К. А.,</i>	ДО ПИТАННЯ ОПЛАТИ ПРАЦІ ПІД ЧАС ДІЇ ВОЄННОГО СТАНУ	327
<i>Дадикіна К. В.,</i>	ТРУДОВИЙ ДОГОВІР З НЕФІКСОВАНИМ РОБОЧИМ ЧАСОМ: ПИТАННЯ НАДАННЯ ЩОРІЧНИХ ВІДПУСТОК	330
<i>Дмитренко А. Ю.,</i>	ЗАПРОВАДЖЕННЯ ДИСТАНЦІЙНОЇ РОБОТИ: ПЕРЕВАГИ ТА НЕДОЛІКИ	333

<i>Зав'ялов Є. В.,</i>	ЧИ ВРЕГУЛЬОВАНО ПРАЦЮ ФРІЛАНСЕРІВ ЗАКОНОМ № 2421-ІХ ВІД 18.07.2022 Р.?	337
<i>Кадацька С. С.,</i>	ПРАВО НА ВІДКЛЮЧЕННЯ ЯК ОДНА З ГАРАНТІЙ ДЛЯ ДИСТАНЦІЙНИХ ПРАЦІВНИКІВ	342
<i>Караванський О. В.,</i>	СИСТЕМА НАГЛЯДУ І КОНТРОЛЮ ЗА ДОДЕРЖАННЯМ ЗАКОНОДАВСТВА ПРО ПРАЦЮ: СУЧАСНИЙ СТАН ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ	345
<i>Кириченко А. І.,</i>	НОВАЦІЇ ТРУДОВОГО ЗАКОНОДАВСТВА В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ ЩОДО ПРИЗУПИНЕННЯ ДІЇ ТРУДОВОГО ДОГОВОРУ	349
<i>Ковтуненко О. А.,</i>	ВПЛИВ ТРУДОВОГО ПОТЕНЦІАЛУ УКРАЇНИ НА РОЗВИТОК ГЛОБАЛЬНОЇ ТА ЛОКАЛЬНИХ ЕКОНОМІК ЄС В 2022 РОЦІ	353
<i>Козак С. Т.,</i>	ЩОДО ЗАКОНОДАВЧИХ ЗМІН У НОРМУВАННІ РОБОЧОГО ЧАСУ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ В УКРАЇНІ.....	357
<i>Крамар В. О.,</i>	ДО ПИТАННЯ РЕГУЛЮВАННЯ ТРУДОВИХ ВІДНОСИН В УМОВАХ ЦИФРОВОЇ ТРАНСФОРМАЦІЇ..	360
<i>Крикун А. Р.,</i>	ЗВІЛЬНЕННЯ ЗА ПРОГУЛ В КОНТЕКСТІ АДАПТАЦІЇ ТРУДОВОГО ЗАКОНОДАВСТВА УКРАЇНИ ДО МІЖНАРОДНИХ ПРАВОВИХ СТАНДАРТИВ.....	364
<i>Марченко М. В.,</i>	ПРАВОВЕ РЕГУЛЮВАННЯ РОБОЧОГО ЧАСУ НА ПЕРІОД ДІЇ ВОЄННОГО СТАНУ	369
<i>Нізельська В. В.,</i>	ХАРАКТЕРИСТИКА ПРОЕКТУ ТРУДОВОГО КОДЕКСУ ТА ЙОГО НЕДОЛІКИ.....	372
<i>Овчаренко П. В.,</i>	ЗАСОБИ ЗАПОБІГАННЯ ВИПАДКАМ МОБІНГУ НА РОБОЧОМУ МІСЦІ	376
<i>Олаг В. І.,</i>	ОСОБЛИВОСТІ ВИПЛАТИ ДОПЛАТ, ПРЕМІЙ ТА НАДБАВОК ДО ЗАРОБІТНОЇ ПЛАТИ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ	379
<i>Охріменко В. А.,</i>	КОНТРОЛЬ У СФЕРІ ОХОРОНИ ПРАЦІ.....	382
<i>Панков В. В.,</i>	ДО ПИТАННЯ ПРО ГАРАНТІЇ МОБІЛІЗОВАНИМ ПРАЦІВНИКАМ	387
<i>Пономаренко О. О.,</i>	ТРУДОВІ ПРАВА В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ: ПРОБЛЕМИ ТА РИЗИКИ.....	390
<i>Сердюк Д. О.,</i>	ОСОБЛИВОСТІ НАДАННЯ ВІДПУСТКИ БЕЗ ЗБЕРЕЖЕННЯ ЗАРОБІТНОЇ ПЛАТИ В УМОВАХ ОГОЛОШЕНОГО ВОЄННОГО СТАНУ	393

<i>Слюсар А. А.,</i>	
ПРАВОВЕ ОБҐРУНТУВАННЯ НЕОБХІДНОСТІ ЗАМІНИ ПОНЯТТЯ «ВИМУШЕНИЙ ПРОГУЛ» НА ІНШИЙ ТЕРМІН	398
<i>Соломонова К. О.,</i>	
ОКРЕМІ ПИТАННЯ ПРАВОВОГО РЕГУЛЮВАННЯ РОБОЧОГО ЧАСУ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ	400
<i>Суховецький О. О.,</i>	
ДО ПИТАННЯ ПРО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ПРАВ ПРАЦІВНИКІВ ПРИ ЗМІНІ УМОВ ТРУДОВОГО ДОГОВОРУ	404
<i>Тищук А. В.,</i>	
ПРОБЛЕМАТИКА УКЛАДАННЯ КОНТРАКТУ ЯК РІЗНОВИДУ ТРУДОВОГО ДОГОВОРУ НА ПІДПРИЄМСТВАХ, В УСТАНОВАХ ТА ОРГАНІЗАЦІЯХ.	408
<i>Фролов Я. А.,</i>	
ЧАС ОЧІКУВАННЯ: УМОВИ ВІДПОВІДНОСТІ РОБОЧОМУ ЧАСУ	411
<i>Цапун Ю. С.,</i>	
ПРО ДЕЯКІ ОСОБЛИВОСТІ ТРУДОВИХ ВІДНОСИН В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ	414
<i>Чернікова Ю. К.,</i>	
ЩОДО ПИТАННЯ СОЦІАЛЬНОГО ПАРТНЕРСТВА У СУЧАСНОМУ ТРУДОВОМУ ПРАВІ	418
<i>Яворський В. О.,</i>	
АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ ОХОРОНИ ПРАЦІ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ У ЗВ'ЯЗКУ З ВІЙСЬКОВОЮ АГРЕСІЄЮ РОСІЙСЬКОЇ ФЕДЕРАЦІЇ	422
<i>Яструбецький В. В.,</i>	
ВИЗНАЧЕННЯ ПОНЯТТЯ «ГІБРИДНА ВІЙНА» В МІЖНАРОДНОМУ ПРАВІ ЯК ЗАПОРУКА ЗАХИСТУ ПРАВ ЛЮДИНИ Й ДЕМОКРАТИЧНИХ ЦІННОСТЕЙ	425

3. Про затвердження типових форм первинної облікової документації зі статистики праці : Наказ Державного комітету статистики України від 05.12.2008 № 489. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v0489202-08#Text>

Вакарюк Л. В.,

докт. юрид. наук, доцент

доцент кафедри приватного права

Чернівецького національного університету

імені Юрія Федьковича

ПРАКТИКА ЄСПЛ В КОНТЕКСТІ ПОПЕРЕДЖЕННЯ РАБСТВА ТА ПРИМУСОВОЇ ПРАЦІ ЯК СТАНДАРТ ЗАХИСТУ ТРУДОВИХ ПРАВ

В 21 столітті на тлі військових дій, пандемії та економічного спаду рабство та примусова праця, торгівля людьми залишаються проблемою світового масштабу та згідно з оцінками МОП однією з найприбутковіших сфер транснаціональної організованої злочинності “прибуток від якої у світі становить 150 млрд доларів США” [1]. За даними ООН, станом на сьогодні у світі близько 40,3 млн людей є жертвами сучасних форм рабства, включаючи 24,9 млн жертв примусової праці. Торгівля людьми відбувається повсюдно, а кількість переміщених осіб за останні роки зросла майже вдвічі [8]. Найбільш гостро ця проблема стоїть у зонах бойових дій і конфліктів, в яких, на жаль, перебуває і Україна, де згідно звіту МОП понад 4,8 млн громадян залишилися без роботи через російську агресію проти України [6]. Крім того, у зв'язку з проблемою вимушених переселенців та біженців, безробіттям, трудовою міграцією, прихованими трудовими правовідносинами, вітчизняний ринок праці є вкрай нестабільним, що ще більше ускладнює ситуацію і призводить до зростання випадків трудової експлуатації українських громадян як за кордоном, так і всередині країни.

Томоя Обоката, Спеціальний доповідач з питань сучасних форм рабства, заявив: “Рабство та торгівля людьми є серйозним злочином і грубим порушенням прав людини” [8]. Від себе додамо, що примусова праця і торгівля людьми є не тільки грубим порушенням прав людини і прав працівника, а також і антитезою гідної праці. Свобода від примусової праці – одне з основних трудових прав, яке має бути належним чином заохочене та захищене. Слід відзначити, що у зв’язку з очевидною тенденцією до зростання значення прав людини в сфері трудових відносин, розширеного тлумачення норм ЄКПЛ задля захисту прав та інтересів особи і, відповідно, зростанням кількості трудових спорів в практиці ЄСПЛ, більш докладних теоретичних і практичних досліджень вимагають питання розуміння заборони примусової праці. Особливо на фоні тих загроз та викликів, що, запропоновані новими реаліями сучасного життя.

В своїй практиці ЄСПЛ встановив стандарти розуміння змісту та правового регулювання забезпечення свободи об’єднання та профспілкової діяльності, права працівника на повагу до приватного життя, заборони примусової праці та торгівлі людьми, меж права працівника на свободу висловлювання думки тощо. Також, оскільки відповідно до Декларації МОП основних принципів та прав у сфері праці - право на свободу об’єднання та профспілкової діяльності, право на ведення колективних переговорів, заборона використання примусової праці та дитячої праці, заборона дискримінації в області праці та занять, є основоположними трудовими правами людини, то ЄСПЛ додатково виступає і в ролі регіонального механізму контролю за дотриманням державами-членами МОП основоположних трудових прав. Крім того, правові позиції ЄСПЛ виступають підставою захисту трудових прав працівників в національних судах та на думку окремих вчених « ... мають становити ідеологічно-правову (ціннісну) основу для здійснення правосуддя в Україні» [5, с. 34]. “Рішення ЄСПЛ, як зазначає О. С. Волохов, виступають орієнтирами у вирішенні судових справ, аналогічних тим, що розглядалися ЄСПЛ; вони сприяють нормотворчості державних органів, чим наближують національне законодавство до стандартів Ради Європи” [2, с. 465]. Враховуючи

характер рішень та зауважень ЄСПЛ, розуміння їх як джерела права повинно стосуватися не лише конкретної справи, а напрацювання пропозицій щодо заходів, які має здійснити Україна для усунення наступних правопорушень [3, с. 80].

Справи про порушення трудових прав розглядаються ЄСПЛ у рамках різних статей Європейської конвенції про захист прав людини та основних свобод, а їх кількість протягом року є не великою. Огляд бази даних ЄСПЛ свідчить про те, що Суд, розглядаючи справи, аналізує тенденції розвитку трудових відносин, і як зазначає Н. В. Клецова, “генерує рішення щодо звільнення працівників всупереч Конвенції, спираючись при цьому на норми ст. 8 про повагу до приватного і сімейного життя, ст. 9 про свободу віросповідання, ст. 10 про свободу думки, совісті і релігії, ст. 11 про свободу зібрань та об’єднань, часто в поєднанні зі ст. 14 про заборону дискримінації” [4, с. 120]. Що стосується України, то як свідчить практика, значна кількість направлених до Суду заяв була пов’язана із порушенням нею статті 4 Європейської Конвенції, тобто використанням примусової праці. Як показує проведений аналіз правових позицій ЄСПЛ [7], протягом останніх років спостерігається тенденція поступового розширення тлумачення ЄКПЛ в сфері забезпечення прав людини в контексті трудових відносин, включаючи заборону примусової чи обов’язкової праці. Практика ЄСПЛ є офіційною формою інтерпретації основоположних трудових прав кожної людини, закріплених і гарантованих Європейською Конвенцією з прав людини, яка є частиною національного законодавства та джерелом законодавчого правового регулювання і правозастосування в Україні. Як джерело трудового права, рішення ЄСПЛ, безпосередньо впливають на трудові відносини, їх зміст, виникнення, зміну чи припинення, спряють правовій стабільності та впорядкованому розвитку практики застосування Конвенції.

Європейська конвенція з прав людини містить лише заборону примусової праці, що в сучасних умовах господарювання не може охопити усі випадки порушення трудових прав, потреба у захисті яких об’єктивно існує. У зв’язку з цим останніми роками в діяльності ЄСПЛ намітилася тенденція до розширеного

тлумачення норм ЄКПЛ задля захисту прав та інтересів особи. Для трудового права розширення змісту норм Конвенції Європейським судом з прав людини має особливе значення, оскільки дозволяє збільшити перелік питань, з яких можливо звертатися за захистом трудових прав.

Отже, Європейський суд з прав людини вчиняє істотний вплив на реалізацію заборони примусової праці. Рішення Суду не тільки визначають напрями подальшого вдосконалення законодавства про працю з питань соціального захисту працівників, забезпечення права на справедливий суд, а й в цілому впливають на створення дієвого механізму реалізації й захисту трудових прав особи відповідно до міжнародних стандартів та сучасних тенденцій розвитку трудових відносин.

Список використаних джерел:

1. ILO says forced labour generates annual profits of \$ 150 billion. International labour organization. URL: https://www.ilo.org/global/about-the-ilo/newsroom/news/WCMS_243201/lang--en/index.htm
2. Волохов О. С. Рішення Європейського Суду з прав людини у системі джерел трудового права України. *Правове забезпечення ефективного виконання рішень і застосування практики Європейського суду з прав людини* : зб. наук. ст. Міжнар. наук.-практ. конф. (Одеса, 15 вересня 2012 р.) / за ред. С. В. Ківалова; НУ «ОЮА». Одеса: Фенікс, 2012. С. 462-469. URL: <http://dspace.onua.edu.ua/handle/11300/9643>
3. Гаращенко Л. П. Практика Європейського суду з прав людини щодо захисту трудових прав. *Судова апеляція*. 2015. № 2 (39). С. 79-86. http://www.library.univ.kiev.ua/ukr/elcat/new_nonjs/detail.php3?doc_id=1665510&title=%D2%F0%F3%E4&div=0&source=1&yearFst=
4. Клецова Н. В., Казбан А. В. Використання різних методів наукових досліджень під час аналізу справ ЄСПЛ в сфері порушення трудового законодавства. *Приватне та публічне право*. № 2, 2020. С. 118-124. URL: http://pp-law.in.ua/archive/2_2020/25.pdf

5. Константий О. В. Практика Європейського суду з прав людини як джерело правозастосування Верховного Суду України. *Вісник Верховного Суду України*. 2012. № 1 (137). С. 33-36. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/vvsu_2012_1_14
6. ООН: Кожне третє робоче місце в Україні зникло через війну. URL: <https://suspilne.media/238410-oon-kozne-trete-roboce-misce-v-ukraini-zniklo-cerez-vijnu>
7. Справа “Штуммер против Австрії” (Stummer v. Austria) (Заява № 37452/02) Постанова від 7.07.2011: Рішення Європейського суду з прав людини / ЄСПЛ. URL: <http://www.echr.ru/documents/doc/70058030/70058030.htm>; Справа “Селіаден (Siliadin) проти Франції” (Заява № 73316/01) від 26.05.2005: Рішення Європейського суду з прав людини / ЄСПЛ. URL: <http://lawyer.khpg.org/1/1255676674>; Справа “Граціані-Вейсс (Graziani-Weiss) проти Австрії” (Заява № 31950/06): Постанова від 18.10.2011 № 31950/06: Рішення Європейського суду з прав людини / ЄСПЛ. URL: <http://docs.pravo.ru/document/view/32801067/>; Справа “Човдурі та інші проти Греції” (Заява № 21884/15) від 30.03.2017: Рішення Європейського суду з прав людини / ЄСПЛ. URL: [https://ec.europa.eu/anti-trafficking/chowdury-and-others-v-greece-0_en](https://ec.europa.eu/anti-trafficking/chowdury-and-others-v-greece-0_en;); Справа “Внучко проти України” (Заява № 1198/04) від 14.12.2006: Рішення Європейського суду з прав людини / ЄСПЛ. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/974_148#Text; Справа “Ранцев проти Кіпра і росії” (Заява № 25965/04) від 07.01.2010: Рішення Європейського суду з прав людини / ЄСПЛ. URL: https://ec.europa.eu/anti-trafficking/rantsev-v-cyprus-and-russia-application-no-2596504_en; Справа “Попов проти України” (Заява № 23892/03) від 14.12.2006: Рішення Європейського суду з прав людини. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/974_152; Справа “Хітос проти Греції” (Заява № № 51637/12) Постанова від 4.06.2015: Рішення Європейського суду з прав людини / ЄСПЛ. URL: <http://www.consultant.ru/cons/cgi/online.cgi?req=doc&base=ARB&n=446104#jiYia4TwenZDxxKC> (дата звернення: 12.09.2022)

8. Сьогодні світ відзначає Міжнародний день боротьби із рабством.
URL: <https://dsp.gov.ua/sohodni-svit-vidznachaie-mizhnarodnyi-den-borotby-zasakasuvannia-rabstva/>

Вишновецька С. В.,
докт. юрид. наук, професорка,
завідувачка кафедри цивільного права і процесу
Національного авіаційного університету

ВЧИНЕННЯ ПРАЦІВНИКОМ, ЯКИЙ ВИКОНУЄ ВИХОВНІ ФУНКЦІЇ, АМОРАЛЬНОГО ПРОСТУПКУ: ПРОБЛЕМНІ АСПЕКТИ

У статті 41 КЗпП України визначені додаткові підстави розірвання трудового договору з ініціативи роботодавця з окремими категоріями працівників за певних умов [1]. У пункті 3 цієї статті передбачено, що трудовий договір з ініціативи роботодавця може бути розірваний у випадку вчинення працівником, який виконує виховні функції, аморального проступку, не сумісного з продовженням даної роботи. Це зумовлено тим, що працівник, який виконує виховну функцію, зобов'язаний бути людиною високих моральних переконань та бездоганної поведінки. Так, відповідно до ч. 2 ст. 54 Закону України «Про освіту» від 05.09.2017 № 2145-VIII [2], педагогічні, науково-педагогічні та наукові працівники зобов'язані настановленням і особистим прикладом утверджувати повагу до суспільної моралі та суспільних цінностей. У ст. 58 Закону України «Про вищу освіту» від 01.07.2014 № 1556-VII [3] закріплено обов'язок науково-педагогічних, наукових та педагогічних працівників закладу вищої освіти дотримуватися норм педагогічної етики, моралі.

У зв'язку з тим, що в трудовому законодавстві не міститься визначення аморального проступку і не встановлюються будь-які критерії, на підставі яких

Наукове видання

**АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ ЗАХИСТУ ПРАВ ГРОМАДЯН
УКРАЇНИ НА ПРАЦЮ ТА СОЦІАЛЬНИЙ ЗАХИСТ НА
ШЛЯХУ ДО ЄВРОІНТЕГРАЦІЇ**

Тези доповідей та наукових повідомлень учасників
XII Міжнародної науково-практичної конференції
(м. Харків, 7 жовтня 2022 р.)

За редакцією *О. Г. Середи*

Укладачі:

Серета Олена Григорівна

Ярошенко Олег Миколайович

Соловійов Олексій Володимирович

Видається в авторській редакції

Комп'ютерна верстка *О. В. Соловійов*